

УМОВИ ДЛЯ СОРТУВАННЯ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ

Волощук Я. Б. – гр. БПМ-22, бакалавр, yaroslavvoloschuk.59@gmail.com

Романюк О.О. – к.т.н., доц., romanyuk.oo@knutd.edu.ua

Київський національний університет технологій та дизайну

Метою роботи є визначення умов, створених для сортування побутових відходів, на основі проведення аналізу статистичних даних, законів України та Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року.

За даними статистичного щорічника України в 2020 році при поводженні з відходами за категоріями матеріалів, зокрема з побутовими відходами та подібним відходами було спалено для отримання енергії – 163,7 тис. т, утилізовано – 4,5 тис. т, видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти – 7521,5 тис. т [1]. Таким чином, частка побутових відходів, які були утилізовані, становить менше 0,1% від загальної кількості даного виду відходів.

Відповідно до статті 32 Закону України «Про відходи» з метою обмеження та запобігання негативному впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини забороняється з 1 січня 2018 року захоронення неперероблених (необроблених) побутових відходів. Отже, ще у 2012 році Україна зобов'язалася сортувати все сміття за видами матеріалів, а також розділяти його на придатне для повторного використання, для захоронення та небезпечне [2]. Це відповідає двом Директивам ЄС – 1999/31/ЄС та 2008/98/ЄС, які врегульовують поводження зі сміттям у країнах Європи.

Національна стратегія управління відходами в Україні [3] визначає спеціальні заходи у сфері побутових відходів, зокрема:

залучення населення до роздільного збирання побутових відходів та стимулювання такого їх збирання;

забезпечення у 2030 році перероблення 50 відсотків побутових відходів загального обсягу їх утворення шляхом збільшення чисельності населення, яке здійснює роздільне збирання побутових відходів, до 48 відсотків та введення в експлуатацію додаткових сміттесортувальних ліній та сміттєпереробних заводів.

Відповідно до статті 37 Закону України «Про управління відходами», набрання чинності якого відбудеться 09.07.2023 р., органи місцевого самоврядування забезпечують виконання цільових показників щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів. Встановлюються такі цільові показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів: до 2025 року – не менше 10 % їх маси; до 2030 року – не менше 20 % їх маси; і т.д. При цьому відповідно до

Платформа: НАНОТЕХНОЛОГІЇ. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

статті 31 утворювачі побутових відходів зобов'язані: забезпечувати у встановленому порядку роздільне збирання відходів за наявності об'єкта оброблення відходів. Роздільне збирання відходів у населених пунктах здійснюється для таких видів відходів, як папір і картон, пластик, скло, метал (стаття 6). Органи місцевого самоврядування можуть створювати пункти роздільного збирання побутових відходів (стаття 35) [4].

Незважаючи на наведені вище законодавчі ініціативи сортуванням побутових відходів займаються небайдужі громадяни, органи місцевого самоврядування територіальних громад, а також громадські організації, діяльність яких спрямована на запровадження культури сортування побутових відходів. Тоді як, наприклад, у Бельгії національна організація системи Green Dot, яка має назву Fost Plus [5] заохочує співпрацю у всьому ланцюжку державних і приватних сторін, задіяних у зборі, сортуванні та переробці упаковки: органи влади та міжмуніципальні компанії, сортувальні центри та компанії з переробки, виробників та споживачів. Кожна компанія, яка постачає упаковку на бельгійський ринок, робить фінансовий внесок у збір, сортування та переробку своєї упаковки. Щороку для цього компанія подає декларацію у Fost Plus і вказує не лише кількість упаковки, яка була використана за минулий рік, а й матеріали, з яких вона складалася. Це дозволяє розрахувати точний внесок для кожної компанії, що відображає фактичні витрати на переробку. Нижчі ставки застосовуються до матеріалів, які легше переробляти.

Висновок. Вирішення питання переробки відходів починається з вирішення питання сортування. Завдяки добре розробленій системі збору, сортування можна зменшити вплив на довкілля та використовувати відходи як сировину для переробки, тому корисним може стати досвід інших країн (Бельгії, Німеччини, Данії, Австрії, Нідерландів, Швейцарії).

Л і т е р а т у р а

1. Статистичний щорічник України. Київ, 2020. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/11/Yearbook_2020.pdf (дата звернення 04.05.2023).
2. Закон України «Про відходи» від 05.03.1998 р. № 187/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 04.05.2023).
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 року № 820-р «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80> (дата звернення 15.04.2020).
4. Закон України «Про управління відходами» від 10 червня 2022 року № 2320-IX, набрання чинності відбудеться 09.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20?find=1&text=%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F#Text> (дата звернення 04.05.2023).
5. Homepage. *Fost Plus*. URL: <https://www.fostplus.be/en> (дата звернення 04.05.2023).